

OWOCE SUCHE	NORMA BRANŻOWA WYMAGANIA IMPORTOWE	BN-79 8196-03
	Orzechy laskowe łuszczone	Grupa katalogowa XV 32

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot normy. Przedmiotem normy są orzechy laskowe łuszczone, wyłuskane jądra z owoców krzewu leszczyny (*Coryllus avellana* Linnaeus i *Coryllus maxima* Miller) oraz ich mieszańców.

1.2. Zakres stosowania normy. Normę stosuje się do badania i oceny orzechów laskowych łuszczonych w imporcie i obrocie.

1.3. Określenia

1.3.1. Podobieństwo odmianowe. Za podobne odmianowo uważa się jądra o podobnym kształcie i wyglądzie. Przy ocenie podobieństwa należy wziąć pod uwagę pochodzenie, typ handlowy i odmianę orzechów. Nie powinny być mieszane jądra typu podłużnego z jądrami typu krótkiego oraz jądra typu szerokiego z jądrami typu wąskiego.

1.3.2. Zanieczyszczenia — cząstki skorupy i okrywy pochodzące z owoców orzecha laskowego, ciała obce tzn. nie pochodzące z owych owoców oraz pył tj. przesiew przez sito o oczkach okrągłych o średnicy 1,0 mm.

1.3.3. Jądra orzechów niedostatecznie wykształcone i zaschnięte — jądra: szczupłe, pokurczone, skórzaste, łykowate, twarde, tylko częściowo rozwinięte z ubytkami spowodowanymi niedostatecznym wykształceniem w czasie wegetacji i późniejszym zaschnięciem. Nie zalicza się do niedostatecznie wykształconych i zaschniętych jąder, których $\frac{3}{4}$ miąższu jest pełne i jędrne.

1.3.4. Jądra orzechów połamane — uszkodzone mechanicznie, z ubytkami większymi niż $\frac{1}{3}$ całego jądra i nie przechodzące przez sito o oczkach okrągłych o średnicy 5,0 mm.

1.3.5. Kawalki jąder — cząstki jąder uszkodzonych mechanicznie, odsiane z pyłu, przechodzące przez sito o oczkach okrągłych o średnicy 5,0 mm.

1.3.6. Jądra orzechów uszkodzone mechanicznie — jądra z ubytkiem miąższu lub wyszczerbieniem

niem nie większym niż $\frac{1}{3}$ całego jądra. Nie zalicza się do uszkodzonych mechanicznie jąder otwartych lub z wyszczerbieniami o głębokości do 1 mm.

1.3.7. Jądra orzechów o smaku nieswoistym — jądra mające przy spożywaniu smak inny od smaku zdrowego jądra, np. zjełczały, gorzki, kwaśny.

1.3.8. Jądra orzechów spleśniałe — jądra z nalotami pleśni widocznymi gołym okiem. W razie trudności identyfikacji wady stosować lupę stereoskopową o powiększeniu 12,5-krotnym.

1.3.9. Jądra orzechów uszkodzone przez szkodniki — jądra z widocznym oprzędem lub śladem zerowania szkodników.

1.3.10. Jądra orzechów z plamami — jądra mające jedną lub więcej brunatnych plam o łącznej powierzchni większej od koła o średnicy 3,0 mm. Należy sprawdzać zapach i smak jąder zaliczanych do plamistych. Te które wykażą nieswoisty smak i zapach należy zaliczać nie do jąder z plamami lecz o smaku nieswoistym.

1.3.11. Jądra orzechów bliźniacze — jądra zniekształcone na skutek rozwoju dwóch jąder w jednej skorupie.

1.3.12. Wielkość jąder — określony w mm wymiar największej osi poprzecznej jądra, nazywanej umownie średnicą jąder.

1.3.13. Jądra sortowane według wielkości — jądra przesiane przez zestaw dwóch sit lub tylko przez jedno sito o okrągłych otworach w celu wyrównania wielkości lub usunięcia tylko jąder małych. W zależności od zastosowanego sposobu sortowania rozróżnia się dwa rodzaje jąder:

a) **jądra orzechów kalibrowane** — jądra przesiane przez zestaw złożony z dwóch sit i stanowiące frakcję zatrzymaną na sicie dolnym. Średnica otworów sita dolnego powinna być mniejsza od średnicy otworów sita górnego nie więcej niż o 2 mm. W partii orzechów kalibrowanych wielkość jąder określa się wymiarem ich najmniejszej i największej średnicy, np. 10/11 mm;

Zgłoszona przez Ministerstwo Handlu Zagranicznego i gospodarki Morskiej — Centralny Inspektorat Standaryzacji
Ustanowiona przez Dyrektora Centralnego Inspektoratu Standaryzacji dnia 5 lutego 1979 r. Zarządzeniem nr 253/N/79 jako norma obowiązująca od dnia 1 lipca 1979 r. (Dz. Norm. i Miar nr 9/1979 poz. 49)

b) **jądra orzechów przesiewane** — jądra przesiane przez jedno sito i stanowiące frakcję, bądź zatrzymaną na tym sicie, bądź przez nie przechodzącą. W partii orzechów przesiewanych wielkość jąder określa się tylko jedną liczbą, a mianowicie wymiarem średnicy otworów sita, przez które dana partia była przesiana, z zaznaczeniem, czy jest to frakcja zatrzymana, czy przechodząca przez owe sito, np.: powyżej 10 mm, poniżej 10 mm.

2. PODZIAŁ I OZNACZENIE

2.1. Podział

2.1.1. Klasy jakości. Rozróżnia się trzy klasy orzechów laskowych łuszczonech, importowanych: — ekstra (E) i pierwsza (I), w których jeden z rodzajów sortowania jąder według wielkości jest obowiązkowy,

— druga (II), w której sortowanie jąder według wielkości nie jest obowiązkowe.

2.1.2. Rodzaje jąder. Rozróżnia się trzy rodzaje jąder według zastosowanego sposobu ich sortowania: (kalibrowane (K), przesiewane (P), nie sortowane według wielkości (N)).

2.2. Przykład oznaczenia orzechów laskowych łuszczonech, klasy I, kalibrowanych:

ORZECHY LASKOWE ŁUSZCZONE kl. I, K 9/10 mm
BN-79/8196-03

3. WYMAGANIA

3.1. Wymagania minimalne. Orzechy laskowe łuszczone wszystkich klas jakości powinny być:

- podobne odmianowo,
- całe, nie uważa się za wadę braku części okrywy jądra lub lekkiego zadrapania powierzchni jądra,
- zdrowe, w szczególności wolne od pleśni i zgnilizny, żywych i martwych szkodników oraz ich pozostałości,
- suche, tj. zawierające nie więcej niż 7,0% wilgotności,
- czyste, w szczególności wolne od ciał obcych, orzechów nieobłuszczonych i kawałków skorup,
- bez plam powodujących nieprzydatność jąder do konsumpcji,
- bez obcego zapachu i smaku, w szczególności niezjełczałe i niegorzkie,
- w partii jąder kalibrowanych różnica średnic jąder nie powinna być większa niż 2 mm.

3.2. Wymagania dotyczące klas jakości

3.2.1. Klasa ekstra obejmuje jądra orzechów:

— najwyższej jakości, spełniające wymagania minimalne wg 3.1, z uwzględnieniem tolerancji wg 3.3,

— kalibrowane lub przesiewane o wielkości jąder zgodnej z warunkami kontraktu kupna — sprzedaży lecz nie mniejszej niż 9 mm z wyjąt-

kiem orzechów laskowych typu „piccolo”, dla których dopuszcza się średnicę 6÷9 mm,

— o kształcie i wyglądzie prawidłowym dla typu handlowego lub odmiany.

3.2.2. Klasa pierwsza obejmuje jądra orzechów:

— dobrej jakości, spełniające wymagania minimalne wg 3.1, z uwzględnieniem tolerancji wg 3.3, — kalibrowane lub przesiewane wg 3.2.1, z dopuszczalnymi lekkimi wadami kształtu.

3.2.3. Klasa druga obejmuje jądra orzechów:

— nie mieszczące się w klasach ekstra i pierwszej,

— spełniające wymagania minimalne wg 3.1, z uwzględnieniem tolerancji wg 3.3. W tej klasie nie obowiązuje sortowanie jąder według wielkości.

3.3. Tolerancje — wg tablicy.

Lp.	Cecha	Klasy jakości		
		ekstra	I	II
1	Jądra niedostatecznie wykształcone, zaschnięte, z plamami i zmienioną barwą miąższu, nie więcej niż, % wag. lub % ilościowo, zależnie od ustalenia kontraktu kupna-sprzedaży	2,0	4,0	8,0
2	Jądra zgniłe, spleśniałe, gorzkie lub o innym nieswoistym zapachu i smaku, uszkodzone przez szkodniki, nie więcej niż, % wag. lub % ilościowo, zależnie od ustalenia kontraktu kupna-sprzedaży	1,0	1,5	3,0
		1,5	2,5	4,0
3	Jądra połamane, uszkodzone mechanicznie i kawałki jąder, nie więcej niż, % wag.: — w tym połamanych, nie więcej niż, % wag.	3,0	7,0	10,0
		1,0	2,0	4,0
4	Zanieczyszczenia i orzechy nieobłuszczone, nie więcej niż, % wag.: — w tym ciał obcych, nie więcej niż, % wag.	0,25	0,25	0,25
		0,05	0,05	0,05
5	Szkodniki i ich pozostałości	wolne od żywych szkodników, praktycznie wolne od martwych szkodników i ich pozostałości		
6	Jąder bliźniaczych, nie więcej niż, % wag.	1	5	8
7	Jąder odmianowo niepodobnych, nie więcej niż, % wag.	we wszystkich klasach		
		10		

cd. tablicy

Lp.	Cecha	Klasy jakości		
		ekstra	I	II
8	Jąder nie spełniających wymagań deklarowanej wielkości, w partii jąder sortowanych według wielkości, nie więcej niż, % wag.	we wszystkich klasach 5 nie uważa się za wadę obecność w partii jąder mniejszych lub większych o 0,2 mm od deklarowanej wielkości		
9	Pozostałości środków ochrony roślin, nie więcej niż	wg aktualnych zaleceń FAO/WHO; w przypadku obecności pozostałości środków ochrony roślin nie objętych zaleceniami FAO/WHO importer, wiedząc o tym, powinien przed przywozem orzechów zgłosić ten fakt Ministerstwu Zdrowia i Opieki Społecznej i uzyskać jego zezwolenie		

4. PAKOWANIE I PRZECHOWYWANIE

4.1. Opakowanie orzechów łuszczonych powinno być zgodne z wymaganiami kontraktu kupna-sprzedaży, całe, czyste, suche, wolne od obcych zapachów oraz żywych szkodników magazynowych wszelkich stadiów rozwoju. Masa opakowań powinna być zgodna z masą deklarowaną. Do znakowania opakowań należy stosować farbę nieszkodliwą dla zdrowia.

4.2. Przechowywanie w obrocie krajowym. Jądra orzechów laskowych należy przechowywać w pomieszczeniach suchych, czystych, przewiewnych, wolnych od obcych zapachów i szkodników magazynowych, w temperaturze do 20°C, bez gwałtownych wahań temperatury, przy względnej wilgotności powietrza nie przekraczającej 75%.

5. BADANIA

5.1. Program badań

5.1.1. Badania pełne

- sprawdzanie zapachu,
- określanie wyglądu i barwy,
- oznaczanie pyłu i zanieczyszczeń oraz orzechów nieobłuszczonych,
- oznaczanie kawałków jąder,

e) oznaczanie jąder orzechów zewnętrznie zapleśniałych, zbutwiałych, uszkodzonych przez szkodniki, niedostatecznie wykształconych i zasnętych, uszkodzonych mechanicznie, połamanych, bliźniaczych i odmianowo niepodobnych,

f) oznaczanie wielkości jąder,

g) oznaczanie jąder orzechów o niewłaściwym smaku oraz wewnętrznie zapleśniałych,

h) oznaczanie szkodników i ich pozostałości,

i) oznaczanie wilgotności,

j) badanie pozostałości środków ochrony roślin,

k) sprawdzanie stanu opakowania.

Badania pełne należy wykonywać w przypadku sporu lub na żądanie urzędowych służb kontroli i nadzoru.

5.1.2. Badania niepełne obejmują badania wymienione w 5.1.1 a) ÷ h) oraz k). Badania niepełne należy wykonywać na każdej partii towaru.

5.2. Pobieranie próbek — wg BN-79/8132-17,

z tą różnicą, że jej postanowienia wg:

— p. 2.3.1 zastępuje się określonymi w p. 5.2.1,

— p. 2.4.4 i 2.4.5 zmienia się w zakresie liczby próbek jednostkowych i ich masy określonymi w p. 5.2.2,

— p. 2.6.2 zastępuje się określonymi w p. 5.2.3.

a) Sposób pobierania próbek pierwotnych i ich masa. Próbkę pierwotną pobierać czystą, suchą ręką lub szufelką, z 3 różnych miejsc opakowania. Masa każdej próbki pierwotnej powinna być nie mniejsza niż 50 g i w przybliżeniu jednakowa dla danej partii towaru.

b) Liczba i masa próbek jednostkowych. Liczba próbek jednostkowych powinna być nie większa niż 10. Masa próbki jednostkowej powinna być nie mniejsza niż 200 g.

c) Średnie próbki laboratoryjne. Z próbki ogólnej należy wydzielić do badań laboratoryjnych komplet złożony z 2 średnich próbek laboratoryjnych, każda o masie 500 g:

— jednej do badania cech wg 5.1.1 a) ÷ g) oraz j),

— drugiej do oznaczania wilgotności oraz szkodników i ich pozostałości.

Liczba kompletów średnich próbek, które należy sporządzić z każdej partii towaru oraz ich przeznaczenie powinny być określone w zleceniu pobierania próbek.

5.3. Opis badań

5.3.1. Sprawdzanie zapachu. Całą średnią próbkę laboratoryjną orzechów, natychmiast po otwarciu opakowania, należy z bliska wąchać. W przypadku gdy wyniki sprawdzania zapachu na sucho budzą wątpliwości, wykonać sprawdzanie na mokro wg PN-70/R-74013 p. 3.2.3 i 3.2.4, a wynik oznaczania podać wg 3.2.5.

5.3.2. Określanie wyglądu i barwy. Całą średnią próbkę laboratoryjną rozsypać na czystej, gładkiej powierzchni i badać przez oględziny gołym okiem przy świetle dziennym. Określić typowość kształtu i barwy orzechów dla danego rejonu pochodzenia i typu handlowego oraz nasilenie ewentualnych odchyłań.

5.3.3. Oznaczanie pyłu, zanieczyszczeń oraz orzechów nieobłuszczonych. Całą średnią próbkę laboratoryjną orzechów zważyć z dokładnością do 0,1 g, umieścić na sicie o oczkach okrągłych o średnicy 1,0 mm i odsiewać w ciągu 3 min. Odsiany pył zważyć z dokładnością do 0,01 g. Następnie z pozostałości na sicie wydzielić ciała obce, orzechy nieobłuszczone, części skorupy i okrywy. Zważyć oddzielnie z dokładnością do 0,01 g i obliczyć w procentach masy badanej próbki zawartość ciał obcych (X_1) oraz łączną zawartość pyłu, orzechów nieobłuszczonych, części skorupy i okrywy orzechów (X_2) według wzorów:

$$X_1 = \frac{b \cdot 100}{a} \quad (1)$$

$$X_2 = \frac{b_1 + b_2 + b_3 \cdot 100}{a} \quad (2)$$

w których:

- a — masa całej średniej próbki laboratoryjnej, g,
- b — masa ciał obcych, g,
- $b_{1,2,3}$ — odpowiednio masa pyłu, orzechów nieobłuszczonych, części skorupy i okrywy, g.

5.3.4. Oznaczanie kawałków jąder. Średnią próbkę laboratoryjną po wydzieleniu z niej zanieczyszczeń i pyłu wg 5.3.3 umieścić na sicie o oczkach okrągłych o średnicy 0,5 mm i odsiewać w ciągu 3 min.

Całą frakcję, która przeszła przez sito, zważyć z dokładnością do 0,1 g i obliczyć jej stosunek procentowy do masy całej badanej próbki (X) według wzoru

$$X = \frac{b \cdot 100}{a} \quad (3)$$

w którym:

- a — masa całej próbki, g,
- b — masa frakcji przechodzącej przez sito, g.

5.3.5. Oznaczanie jąder orzechów zewnętrznie zapleśniałych, zbutwiałych, uszkodzonych przez szkodniki, niedostatecznie wykształconych i zaschniętych, uszkodzonych mechanicznie, połamanych, bliźniaczych i odmianowo niepodobnych. Średnią próbkę laboratoryjną, po wydzieleniu z niej zanieczyszczeń i pyłu oraz kawałków jąder wg 5.3.3 i 5.3.4, zważyć, następnie rozsypać cienką

warstwą na płaską powierzchnię i wybrać do oddzielnych naczyń frakcje jąder wadliwych według następującej kolejności:

- zewnętrznie zapleśniałe i zbutwiałe,
- uszkodzone przez szkodniki,
- niedostatecznie wykształcone i zaschnięte,
- uszkodzone mechanicznie,
- połamane,
- z plamami, które nie zmieniają cech zapachu i smaku jądra,
- bliźniacze,
- odmianowo niepodobne.

Jeżeli jądro ma więcej niż jedną z wymienionych wad, należy kwalifikować je jako mające tylko jedną wadę, tj. tę którą podano wyżej w pierwszej kolejności szeregu wad według ich malejącej ważkości. Wydzielone frakcje jąder wadliwych zważyć z dokładnością do 0,1 g i obliczyć oddzielnie ich stosunek procentowy do masy całej badanej próbki (X) według wzoru

$$X = \frac{b_1, b_2, b_3, \dots \cdot 100}{a} \quad (4)$$

w którym:

- a — masa całej próbki, g,
- $b_{1,2,3} \dots$ — masa wydzielonych frakcji jąder wadliwych, g.

5.3.6. Oznaczanie wielkości jąder. Średnią próbkę laboratoryjną, złożoną z całych jąder, pozostałą po wydzieleniu z niej zanieczyszczeń, pyłu, kawałków jąder i jąder wadliwych wg 5.3.3 ÷ 5.3.5, zważyć z dokładnością do 0,1 g, wsypać na sito z blachy dziurkowanej o oczkach okrągłych o wymaganej średnicy i odsiewać w ciągu 3 min. Frakcję jąder orzechów przechodzącą przez sito zważyć z dokładnością do 0,1 g i obliczyć stosunek procentowy jąder, o wielkości mniejszej jak deklarowana, do masy badanej próbki (X) według wzoru

$$X = \frac{b \cdot 100}{a} \quad (5)$$

w którym:

- a — masa całej próbki, g,
- b — masa jąder przechodzących przez sito, g.

5.3.7. Oznaczanie jąder orzechów o niewłaściwym smaku oraz wewnętrznie zapleśniałych. Z próbki całych jąder orzechów, użytej do oznaczania wielkości jąder wg 5.3.6 i odtworzonej przez połączenie frakcji zatrzymanej na sicie i przez sito przechodzącej, wydzielić losowo 100 sztuk jąder. Zważyć je z dokładnością do 0,1 g i obliczyć średnią masę jednego jądra. Następnie przepołować wszystkie jądra i przez oględziny zbadać ich wygląd. Wydzielić jądra wewnętrznie zapleśniałe. Pozostałe połówki nagryzać i w razie potrzeby przeżuwać. Tym sposobem wydzielić jądra o smaku nieswoistym np. zjełczałym, gorz-

kim, kwaśnym. Policzyć sztuki jąder wewnętrznie zapleśniałych oraz o nieswoistym smaku.

W zależności od ustaleń kontraktu kupna-sprzedaży obliczyć procent wagowo jąder zepsutych lub ilościowo w sztukach. W celu obliczenia procentu wagowo liczbę sztuk jąder zepsutych należy pomnożyć przez ustaloną uprzednio średnią masę jednego jądra. Procentowy udział jąder zepsutych w badanej próbce (X) obliczyć według wzoru

$$X = \frac{b_1, b_2 \cdot 100}{a} \quad (6)$$

w którym:

- a — 100 sztuk jąder lub ich masa, g,
- b_1 — ilość lub masa jąder zapleśniałych, g,
- b_2 — ilość lub masa jąder o niewłaściwym smaku, g.

Oznaczanie wykonać co najmniej w dwóch powtórzeniach. Wynik podać jako średnią arytmetyczną wykonanych oznaczeń.

5.3.9. Oznaczanie wilgotności

5.3.9.1. Zasada oznaczania polega na suszeniu rozdrobnionej próbki produktu w suszarce elektrycznej w temperaturze 103°C , pod ciśnieniem atmosferycznym, do uzyskania praktycznie stałej masy.

5.3.9.2. Aparatura

- a) Waga analityczna.
- b) Młynek do rozdrabniania, łatwy do oczyszczenia, odpowiedni do tego rodzaju produktów, umożliwiający rozdrobnienie próbki produktu praktycznie bez strat substancji, oraz ubytku zawartości wody.
- c) Naczynka suszarkowe ze szczelnymi nakrywkami, wykonane z metalu nie ulegającemu korozji lub ze szkła, o efektywnej powierzchni suszenia wynoszącej około $0,2 \text{ g/cm}^2$ produktu np. o średnicy 70 mm i wysokości $30 \div 40$ mm.
- d) Suszarka elektryczna z naturalną wentylacją i z termoregulacją, utrzymująca temperaturę stałą $103 \pm 2^\circ\text{C}$.
- e) Eksykator z odpowiednio wydajnym pochłaniaczem wilgoci.

5.3.9.3. Przygotowanie próbki. Z dokładnie wymieszanej średniej próbki laboratoryjnej wydzielić około 11 g jąder nie zanieczyszczonych częściami skorup i rozdrobnić w młynku laboratoryjnym do takiego stopnia, aby wielkość cząstek nie przekraczała 2 mm. Zaleca się odrzucenie pierwszej porcji tj. około 1/20 części zmielonego produktu. Rozdrobnioną próbkę ostrożnie wymieszać i bezwzględnie przystąpić do wykonania oznaczania.

5.3.9.4. Odważka. Puste naczynko suszarkowe razem z nakrywką, wysuszone do stałej masy w temperaturze $103 \pm 2^\circ\text{C}$ i studzone w eksykato-

rze przez około 30 min, wytarować i umieścić w nim odważkę wielkości $5 \pm 0,5$ g. Naczynko nakryć przykrywką i zważyć z dokładnością do 0,0002 g. Całą operację należy wykonać szybko w celu uniknięcia parowania próbki.

5.3.9.5. Wykonanie oznaczania. Naczynko z odważką po zdjęciu nakrywki wstawić do suszarki nagrzaną do temperatury $103 \pm 2^\circ\text{C}$. Po upływie 3 h, licząc od momentu, gdy temperatura nagrzania suszarki powróciła do 103°C , otworzyć suszarkę. Przykryć naczynko nakrywką i przenieść do eksykatora. Po osiągnięciu temperatury otoczenia (około $30 \div 40$ min od momentu umieszczenia naczynka w eksykatorze), ostudzone nakryte naczynko zważyć z dokładnością do 0,0002 g. Następnie umieścić ponownie otwarte naczynko w suszarce na 1 h. Po upływie tego czasu ostudzić i zważyć, jak za pierwszym razem. Jeżeli różnica między dwoma kolejnymi ważeniami jest równa lub mniejsza od 0,005 g, wówczas oznaczanie jest zakończone. W przypadku gdy różnica jest większa należy powtarzać godzinne suszenie tak długo, aż różnica wyniesie nie więcej niż 0,005 g. Należy wykonać dwa równoległe oznaczania. Ważyć z dokładnością do 0,0002 g.

5.3.9.6. Obliczanie wyniku. Wilgotność próbki (X) obliczyć w procentach według wzoru

$$X = \frac{m_1 - m_2}{m_1 - m_0} \cdot 100 \quad (7)$$

w którym:

- m_0 — masa pustego naczynka z przykrywką, g,
- m_1 — masa naczynka z przykrywką i odważką przed suszeniem, g,
- m_2 — masa naczynka z przykrywką i odważką po wysuszeniu, g.

5.3.9.7. Wynik. Za wynik przyjąć średnią arytmetyczną dwóch równoległych oznaczeń, jeżeli został spełniony warunek powtarzalności. W przeciwnym razie oznaczanie należy powtórzyć. Wynik zaokrąglić do 0,1.

5.3.9.8. Powtarzalność. Różnica wyników między dwoma oznaczeniami wykonanymi równoległe lub bezpośrednio po sobie przez tę samą osobę nie może przekraczać 0,2 g utraty masy na 100 g próbki. W przypadku wykonania czterech oznaczeń największa różnica między poszczególnymi oznaczeniami nie może przekraczać 0,5 g masy na 100 g próbki.

5.3.10. Oznaczanie szkodników i ich pozostałości — wg PN-69/R-74016.

5.3.11. Badanie pozostałości środków ochrony roślin — wg „Metody badania pozostałości pestycydów w środkach spożywczych”.

5.3.12. Sprawdzanie stanu opakowań należy wykonać przez oględziny partii towaru.

6. OCENA PARTII

Partię orzechów laskowych łuszczonych uważa się za zgodną z wymaganiami normy, jeżeli wyniki badań wymienionych w 5.1 i wykonanych wg 5.2 i 5.3 są zgodne z wymaganiami rozdz. 3

i 4. Partia towaru nie odpowiadająca wymaganiom normy może być dopuszczona do obrotu za zgodą stron jako partia poza wyborem pod warunkiem, że spełnia wymagania jakości zdrowotnej.

KONIEC

INFORMACJE DODATKOWE

1. Instytucja opracowująca normę — Centralny Inspektorat Standaryzacji, Warszawa.

2. Normy i dokumenty związane

PN-70/R-74013 Ziarno zbóż. Wstępna kontrola jakości i badanie cech organoleptycznych

PN-69/R-74016 Ziarno zbóż. Oznaczanie szkodników, zanieczyszczeń i zaśniecenia

BN-79/8132-17 Przyprawy korzenne. Pobieranie próbek
Metody badania pozostałości pestycydów w środkach spożywczych. (Praca zbiorowa). Wydawnictwa Metodyczne PZH 1970, nr 2 i 5 (31, 34), z 4 i 5.

3. Normy i dokumenty międzynarodowe oraz normy zagraniczne.

EKG AGRI/European Standard nr 36 Decorticated Hazel Nuts, United Nations, New York 1970

FAO/WHO CAC/RCP 6 — 1972 Recommended international code of hygienic practice for tree nuts

ISO International Standard 665-1977-10-01, First Edition. Oleaginous Seds. Determination of moisture and volatile matter

NRD TGL 24497, Blatt 1, Suesswaren. Samenkerne. Allgemeine Forderungen, Januar 1971

TGL 24497 Blatt 5, Suesswaren. Samenkerne. Haselnusskerne, Januar 1971

4. Symbol wg SWW — 4131-32.

5. Autorzy projektu normy — mgr inż. Tadeusz Bulsiewicz, inż. Feliks Kojer, mgr inż. Stanisław Tomaszewski — Centralny Inspektorat Standaryzacji.

6. Informacje dotyczące nowego opracowania metod badań. Nowe opracowanie metod badań na podstawie Europejskiego Standardu nr 36 „Orzechy laskowe łuszczone”, Europejskiej Komisji Gospodarczej obejmuje badania wszystkich cech jakościowych orzechów, gdzie to ma zastosowanie w procentach wagowych i w szczególnych przypadkach również w procentach ilościowych, bowiem są one dla tych przypadków prawie powszechnie stosowane.

7. Literatura

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa z dnia 4 października 1982 r. w sprawie kwarantanny roślin (Dz. U. nr 58, poz. 283)

Zarządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 4 czerwca 1971 r. w sprawie wykazu dozwolonych substancji dodatkowych i zanieczyszczeń technicznych w środkach spożywczych i użytkach oraz na ich powierzchni (Dz. Urz. Min. Zdrowia i Opieki Społecznej Nr 15, poz. 73)

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 kwietnia 1973 r. w sprawie zasad postępowania ze środkami spożywczymi i użytkami o niewłaściwej jakości zdrowotnej (Dz. U. nr 19, poz. 110).